

Dataskyddsbudets rapport

Kvartal 3 2022

Diarienummer	Senast uppdaterad	Beslutsinstans	Processägare
20220427:087	2022-10-07	Dataskyddsbud	Dataskyddsbud

Dokumentets syfte

Dataskyddsbudets kvartalsrapport har till syfte att redovisa vad som hänt inom kommunens hantering av personuppgifter det senaste kvartalet. De personuppgiftsansvariga nämnderna har en skyldighet att ansvara för, och kunna visa på, att dataskyddslagstiftningen efterlevs.¹ Kvartalsrapporten tas fram av dataskyddsbudet som ett stöd för personuppgiftsansvariga att kunna redovisa efterlevnaden av dataskyddsförordningen.

Dokumentet gäller för

Rapporten riktar sig främst till kommunens personuppgiftsansvariga och ställs till kommunledningen i sin kommunövergripande funktion. De personuppgiftsansvariga nämnderna bör underrättas om rapportens innehåll i relevanta delar.

¹ Art 5.2 [dataskyddsförordningen](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679), (hyperlänk i hela dokumentet: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679>, 2022-06-29).

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Dataskyddsbudets berättelse för kvartal 3 2022	3
2.1	Nytt huvudkontaktombud	3
2.2	Manual för mediabanken	3
2.3	Möte med Microsoft.....	3
2.4	Publicering av bilder på sociala medier och intranät	4
2.5	Aktuellt.....	4
3	Behandlingsregister	5
4	Statistik	5
4.1	Kommentar.....	5
4.2	Personuppgiftsincidenter	6
4.3	Skadestånd	7
4.4	Registerutdrag.....	7
4.5	Andra rättigheter	7
4.6	Tillsyn och sanktioner av tillsynsmyndighet.....	7
4.7	Planerade och genomförda större granskningar	8
4.8	Reaktiva granskningar	8

1 Inledning

Dataskyddsbudets kvartalsrapport har till syfte att redovisa vad som hänt inom kommunens hantering av personuppgifter det senaste kvartalet. De personuppgiftsansvariga nämnderna har en skyldighet att ansvara för, och kunna visa på, att dataskyddslagstiftningen efterlevs.² Kvartalsrapporten tas fram av dataskyddsbudet som ett stöd för personuppgiftsansvariga att kunna redovisa efterlevnaden av dataskyddsförordningen.

Rapporten riktar sig främst till kommunens personuppgiftsansvariga och ställs till kommunledningen i sin kommunövergripande funktion. De personuppgiftsansvariga nämnderna bör underrättas om rapportens innehåll i relevanta delar.

2 Dataskyddsbudets berättelse för kvartal 3 2022

2.1 Nytt huvudkontaktombud

Nytt huvudkontaktombud har utsetts och denne har fått information och överlämning av pågående och planerade arbeten av det tidigare huvudkontaktombudet.

2.2 Manual för mediabanken

Huvudkontaktombudet har stöttat verksamheten i att ta fram en manual för arbetet med mediabanken, som tidigare granskats av dataskyddsbudet. Huvudkontaktombudet har i det senaste utkastet av manualen lämnat kommentarer. Dataskyddsbudet och huvudkontaktombudet har efterfrågat status från verksamheten.

2.3 Möte med Microsoft

Dataskyddsbudet, huvudkontaktombudet och systemförvaltaren har haft ett möte med Microsoft.

- Microsoft vill inte lämna ut sitt behandlingsregister för kommunen, trots att dataskyddsbudet ska få tillgång till personuppgiftsbitrådets behandlingsförfaranden.³ Kommunen har dock fått Microsofts generella förteckning över kategorier av personuppgifter. Dataskyddsbudet har lämnat rekommendation att verksamheten ser över behandlingsregistret för Microsofts tjänster och förslag på tillvägagångssätt.⁴
- Viva insight är en funktion i Microsofts tjänster som sammanställer information om anställdas kalendrar, tid och vilka personer de haft mest kontakt med, med mera. Tidigare har verksamheten stängt av utskick av e-post med informationen. Microsoft meddelade nu att Viva insight kan stängas av. Dataskyddsbudet har rekommenderat att verksamheten

² Art 5.2 [dataskyddsförordningen](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679), (hyperlänk i hela dokumentet: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679>, 2022-10-07).

³ Art 38.2 [dataskyddsförordningen](#).

⁴ Även Datatilsynets krav (se punkt 2.5) gällande Google workspace, att det ska klargöras vem som bär ansvaret för varje dataflöde (personuppgiftsansvarige, personuppgiftsbitrådet eller ett gemensamt ansvar), visar på att frågan är högst aktuell.

stänger av funktionen. I annat fall bör konsekvensbedömning göras och eventuella riskminimerande åtgärder vidtas, de registrerade (anställda) ska informeras om att deras kalender och kontakter sammanställs, samt att behandlingen måste registreras.

- I chattfunktionen i Teams visas numera svarsförslag. Dataskyddsombudet ville få svar på om analysen är kopplad till enskilda personer (personuppgiftsbehandling) eller var en generisk analys. Microsoft förklarade att systemet gör en analys av tidigare lokal korrespondens, på övergripande nivå. Dataskyddsombudet bedömer att frågan är en del av en större fråga, och avslutar ärendet.

2.4 Publicering av bilder på sociala medier och intranät

Dataskyddsombudet har noterat att kommunen har börjat använda bilder från bildbyrå i sociala medier, vilket visar på att insatserna kring sociala medier fungerat.

Dataskyddsombudet ser fortfarande att kommunen publicerar bilder på anställda på intranätet, ibland med för- och efternamn. Dataskyddsombudet har tidigare utfört granskningar av detta och rekommenderat att konsekvensbedömning då ska göras samt styrdokument tas fram. Det kan föreligga en rättslig grund i publiceringarna för till exempel chefer genom deras anställningsavtal. Vad gäller handläggare finns oklarheter kring den rättsliga grunden och utifrån principerna. Rutinen för behandling av personuppgifter har i dessa fall inte följts. Dataskyddsombudet har inte heller fått se, eller fått möjlighet att lämna synpunkter, på någon konsekvensbedömning.

2.5 Aktuellt

Tillsynsmyndigheten i Danmark, Datatilsynet, har i juli 2022 infört ett förbud mot användningen av Google workspace i Helsingörs kommun. Datatilsynet har bedömt att det finns en hög risk för registrerades rättigheter och att risker för skoleleverna och lärarna inte har identifierats eller begränsats.

Nu har Helsingörs kommun erkänt den felaktiga hanteringen och identifierat en rad punkter som de inom två månader ska åtgärda. Mot bakgrund av detta har Datatilsynet upphävt förbudet och Helsingörs kommun får nu två månader på sig att åtgärda bristerna, vid äventyr av böter eller fängelse. En liknande order har ställts till Århus kommun. Datatilsynet räknar med att ställa samma krav på andra kommuner.⁵

Helsingörs kommun måste huvudsakligen

- ändra personuppgiftsbiträdesavtalet så att det är förenligt med dataskyddsförordningen,
- alla planerade överföringar till tredje länder måste vara förenliga med dataskyddsförordningen,

⁵ <https://www.datatilsynet.dk/afgoerelser/afgoerelser/2022/sep/chromebooks-datatilsynet-suspenderer-forbud-og-giver-paabud-om-lovliggoerelse> (den 15 september 2022).

- dataflöden måste identifieras, och personuppgifts- eller personuppgiftsbiträdesansvaret eller ett gemensamt ansvar, måste bestämmas för varje flöde,
- konsekvensbedömning på behandling av personuppgifter med hög risk som identifierats under processen måste göras och samråd med Datatilsynet⁶ hållas,
- ta fram en tidsplan för behandlingar som inte kommer kunna åtgärdas inom tidsfristen.⁷

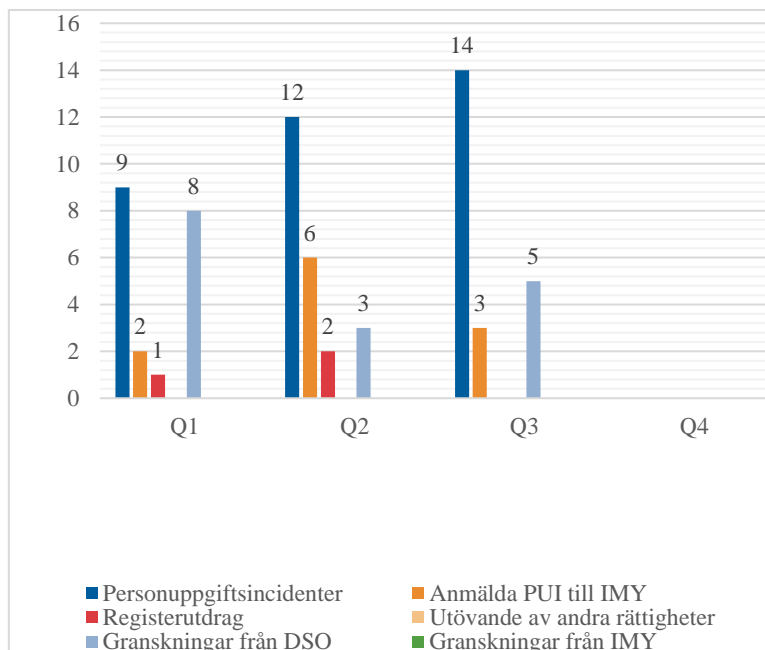
Huvudkontaktombudet och dataskyddsombudet har informerat bildningsförvaltningen och kommunledningskontoret (inbegripet IT och säkerhetsenheten) om Datatilsynets beslut. Verksamheten bör noga följa utvecklingen.

3 Behandlingsregister

Alla nämnder ska registrera sin behandling av personuppgifter i ett verksamhetssystem.

Registreringen förvaltas av kontaktombud på respektive förvaltning.

4 Statistik

4.1 Kommentar

Statistiken bygger på uppgifter som tjänstemannaorganisationen meddelat dataskyddsombudet eller som dataskyddsombudet själv upptäckt i kontakt med verksamheten genom till exempel granskningar, personuppgiftsincidenter och konsekvensbedömningar.

⁶ Jfr. art 35 och 36 [dataskyddsförordningen](#).

⁷ <https://www.datatilsynet.dk/afgoerelser/afgoerelser/2022/sep/chromebooks-datatilsynet-suspenderer-forbud-og-giver-paabud-om-lovliggoerelse> (den 15 september 2022).

4.2 Personuppgiftsincidenter

Personuppgiftsincidenter ska registreras i respektive nämnds diarium.

Under kvartal 3 2022 har fjorton personuppgiftsincidenter kommit till dataskyddsbudets kännedom, varav anmälan till tillsynsmyndigheten har rekommenderats i tre fall.

Nedan nämns några personuppgiftsincidenter enligt följande

- Dataskyddsbudet fick kännedom om att internetsidan ”zenbase”, genom Vklass, kommit över och publicerat elevers personuppgifter (namn, e-post, telefon, smeknamn, klass och bild), med syfte att eleverna skulle betala pengar för att få sina uppgifter raderade.

Vklass används i Danderyds kommuns utbildningsverksamhet. Det går inte med säkerhet att säga om Danderyds kommuns elever har berörts av incidenten. Sannolikt har så skett eftersom Vklass har informerat om att incidenten rört uppgifter innan år 2022 och kommunen använt Vklass sedan år 2020. Potentiellt kan 6 000 elever på grundskola och gymnasium, 12 000 vårdnadshavare och 1 000 skolpersonal ha drabbats. Vklass har polisanmält händelsen. Dataskyddsbudet har rekommenderat anmälan till tillsynsmyndigheten. Rekommendationen har följts. Registrerade har underrättats av Vklass.

- Ett bolag som utför skolskjuts har anmält att de utsatts för ett it-angrepp. Angriparen kom över en begränsad mängd data. Bolaget lyckades begränsa incidenten genom att stänga av systemet. Dataskyddsbudet har rekommenderat anmälan till tillsynsmyndigheten och att de registrerade ska informeras. Rekommendationen har följts.
- Dataskyddsbudet har den 9 september 2021 anmärkt på otillåten hantering av tillståndspliktig kamera och rekommenderat anmälan till tillsynsmyndigheten. Rekommendationen följdes, emellertid med uppgivande av att incidenten var ”obetydlig”.

Verksamheten har nu genom kontinuerlig kontroll upptäckt och anmält att en kamera bevakat en fotbollsplan och skolgård som kommunen inte haft tillstånd att bevaka, och trots att förbehållet för tillståndet av kameran var, att fotbollsplanen skulle maskeras. Efter att incidenten anmälts tog det ytterligare cirka sex dagar för verksamheten att få kameran avstängd. Dataskyddsbudet bedömde att incidenten var allvarlig eftersom det bland annat rörde särskilt skyddsvärda personuppgifter (filmupptagning av barn) och eftersom kommunen inte hade tillstånd för kamerabevakningen och dessutom bröt mot förbehållet. Att endast kommunen och leverantören hade behörighet till filmen och att filmen gallrades efter 7 dagar ändrade inte bedömningen. Dataskyddsbudet rekommenderade anmälan till tillsynsmyndigheten. Rekommendationen följdes, emellertid med uppgivande av att incidenten var ”obetydlig”.

- Flertal anmälningar har gällt onödigt angivna personuppgifter i väktarrapporter som tillställs 10-20 tjänstepersoner i kommunen via

okrypterad e-post, varav vissa innehållit extra skyddsvärda personuppgifter. Det finns en överenskommen rutin med väktarbolaget att utelämna personuppgifter från de digitala rapporterna. Verksamheten har vidtagit riskminimerande åtgärder och fortsätter ha dialog med väktarbolaget om att förankra rutinen hos all personal.

- I samband med kontroll av skolplikt hade en e-post med namn och personnummer på elever med sekretessmarkering skickats till en funktionsbrevlåda. Dataskyddsombudet bedömde att anmälan till tillsynsmyndigheten inte behövdes eftersom personalen som hanterade funktionsbrevlådan fick anses betrodd, men att den typen av information inte bör ställas till en funktionsbrevlåda.
- En anställd hade förlorat sin telefon. Personuppgiftsincidents-anmälan inkom 1,5 månader senare. Dataskyddsombudet påminde verksamheten om vikten av att anmäla i tid.
- En förtroendevald blev bestulen på sin läsplatta och kontaktade IT-enheten först två dagar senare och dataskyddsombudet efter en vecka. Dataskyddsombudet rekommenderade verksamheten att gå igenom rutinen för personuppgiftsincidenter med förtroendevalda och påtala vikten av att anmäla i tid.
- Öppnade kuvert innehållande extra skyddsvärda personuppgifter hade hamnat i korg för utgående post. Verksamheten uppmärksammade och förhindrade att kuverten skickades ut. I och med att kontrollfunktioner fungerat, bedömdes inte att anmälan till tillsynsmyndigheten behövde göras.

4.3 Skadestånd

Det har inte kommit till dataskyddsombudets kännedom att något krav på skadestånd riktats mot kommunen under kvartal 3 2022.

4.4 Registerutdrag

Under kvartal 3 2022 har ingen begäran om registerutdrag inkommit till kommunen. En fråga om barnomsorg och vaccinationer har inkommit och vidarebefordrats till rätt instans.

4.5 Andra rättigheter

Dataskyddsförordningen är en fördjupning av rättigheterna inom EU. Under kvartal 3 2022 har inte någon begäran om att utöva dessa rättigheter kommit till dataskyddsombudets kännedom.

4.6 Tillsyn och sanktioner av tillsynsmyndighet

Tillsynsmyndigheten har inte genomfört eller annonserat något kommande tillsynsärende mot kommunen. Kommunen har inte ålagts att betala några administrativa sanktionsavgifter.

4.7 Planerade och genomförda större granskningar

- Dataskyddsombudet planerar att granska liknande tjänster som Vklass, vilka används i utbildningsnämndens verksamhet. Verksamheten får gärna förbereda sig på detta.
- Dataskyddsombudet planerar på sikt följa upp användningen av samtycke för de nämnder som redovisat brister i behandlingen av personuppgifter med samtycke som rättslig grund vid dataskyddsombudets granskning år 2020.

4.8 Reaktiva granskningar

Dataskyddsombudet har genomfört 5 reaktiva granskningar under kvartal 3 enligt följande

- Dataskyddsombudet har granskat verksamhetens hantering av felskickad post. En anonym registrerad kontaktade verksamheten och uppgav att en handling, innehållande sekretessbelagd information och extra skyddsvärda personuppgifter, hade skickats till Danderyds kommun. Handlingen borde rätteligen ha skickats till en annan kommun. Eftersom den registrerade var anonym gick det inte att klart fastställa vad som hänt. Enligt verksamhetens rutin sätts handlingen in i kronpärmen, vilken gallras efter två år.
 - Dataskyddsombudet bedömde att handlingen var obetydlig för kommunen⁸ och därför borde ha gallrats när rätt kommun bekräftat att de mottagit handlingen.
 - Dataskyddsombudet rekommenderade att nämnden såg över rutinerna för kronpärmen, och att kommunstyrelsen såg över formuleringen i dokumenthanteringsplanen som möjligen kunde förstås på olika sätt.
- I samband med att Dataskyddsombudet informerade verksamheten om Datatilsynets beslut om Google workspace, meddelade verksamheten att en ny konsekvensbedömning gjorts sommaren 2022, vilken inte hade skickats till dataskyddsombudet för granskning. Dataskyddsombudet vill understryka vikten av att dataskyddsombudet ska få granska och kommentera samtliga konsekvensbedömningar. Detta är särskilt viktigt vid hög risk för personers fri och rättigheter, som i detta fall.
- Granskning av film som visade barn på torget i Mörby centrum. Enligt verksamheten var barnen "blurrade" eller att bilderna var från bildbyrå. Dataskyddsombudet nöjde sig så och avslutade granskningen.
- I och med att kommunen sedan 1 juli 2022 tillåts ta automatiserade beslut har rutinen om behandling av personuppgifter uppdaterats. Vidare har tillägg av rättigheter, frister och andra mindre justeringar gjorts. Dataskyddsombudet har granskat föreslagna ändringar och lämnat synpunkter.

⁸ Jfr. 5 kap. 1 § 4 st. offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

- Dataskyddsombudet har lämnat synpunkter om kravställningen vid hanteringen av personuppgifter vid införandet av lagen (2008:962) om valfrihetssystem i stöd och service till vissa funktionshindrade.